UUTISET

Kriteerit on luotu toisenlaisten maiden näkökulmasta. Maiden, joissa kotieläintuotanto on intensiivisempää, eikä hirviä ole. **ELÄINLÄÄKINTÖYLITARKASTAJA KIRSTI HUOVINEN, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ**

PTT:N TALOUSTUTKA

Onnea ja menestystä Suomi!

Suomi täyttää torstaina 95 vuotta. Suomi on kehittynyt vuosikymmenten kuluessa merkittävästi, ja maamme on nykyään monilla mittareilla maailman kärkipaikoilla. Itsenäisyyspäivän tunnelmissa on usein tapana muistella historian hetkiä, mutta katsotaan tällä kertaa kuitenkin tulevaan.

Tutkimuslaitokset tekivät viime kesänä ennusteita Suomen tulevaisuudesta. Tehtävänä oli laatia pitkän aikavälin kasvuennuste seuraaville vuosikymmenille, vuosille 2013–2022 ja 2023–2032. Ennusteet esiteltiin Taloustutkijoiden kesäseminaarissa Jyväskylässä ja julkaistiin Kansantaloudellisessa aikakauskirjassa 3/2012.

Viiden eri tutkimuslaitoksen laatimissa ennusteissa on yllättävän suuria eroja. PTT:n ennuste on joukon positiivisin ja Suomen Pankin ennuste synkin. PTT ennustaa keskimäärin 2,1 prosentin talouskasvua (BKT/henkilö) vuosille 2013–2022 ja 2,0 prosentin kasvua vuosille 2023–2032. Suomen Pankin ennusteessa kasvu jää 1,0 prosenttiin molemmilla ajanjaksoilla. Muiden tutkimuslaitosten ennusteet sijoittuvat näiden ääripäiden väliin.

Väestön ikärakenteen muutoksen aiheuttamat haasteet ovat herättäneet paljon keskustelua. Tutkimuslaitokset kuitenkin toteavat, että työvoiman määrä ei juuri rajoita tulevien vuosikymmenten talouskasvua, koska työurien pidentämisessä onnistutaan ja työvoiman määrä sopeutuu maahanmuuton myötä.

Erot ennusteiden välillä johtuvat erilaisista oletuksista tuottavuuden kasvun suhteen.

PTT:n ennusteessa oletetaan, että tuottavuuden kasvun eturintamassa olevat taloudet kasvavat tulevina vuosikymmeninä vastaavaa vauhtia kuin aiemmin. Suomi on jonkin verran takamatkalla mutta ottaa tulevina vuosina eturintamaa kiinni, joten kasvu on hieman nopeampaa. Suomen Pankin ennusteen mukaan talouden muuttuminen palveluvaltaiseksi johtaa siihen, että tuottavuuden kasvu on tulevaisuudessa nykyistä hitaampaa.

PTT:n ennusteen mukaan Suomi on menestystarina. Yhteiskuntamme on vahva ja talous on terveellä pohjalla, joten tuleviin ongelmiin on mahdollista löytää ratkaisuja yhdessä. Myös kansalaisten luottamus toisiinsa ja instituutioihin tukee tulevaa talouskasvua. Näistä lähtökohdista on vaikea uskoa, että maamme olisi taitekohdassa, jonka jälkeen talouden kehitys olisi merkittävästi aiempia vuosikymmeniä heikompaa.

Itsenäisyyspäivänä meillä on jälleen kerran aihetta juhlaan. Tänäkin vuonna voimme toivottaa isänmaallemme onnea ja menestystä!

SIGNE JAUHIAINEN
on PTT:n ekonomisti.

signe.jauhiainen
@ptt.fi

Satovahinkokorvauksen tilalle tulossa vakuutus

MTT:ltä kysely viljelijöille

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT kerää joulukuun alussa järjestettävällä kyselytutkimuksella viljelijöiden näkemyksiä siitä, millainen olisi paras järjestelmä satovahinkojen korvaamiseen.

Nykyinen satovahinkokorvausjärjestelmä poistuu viimeistään vuonna 2016, mahdollisesti jo ensi vuoden jälkeen, kertoo professori **Sami Myyrä** MTT Taloustutkimuksesta.

EU:n komission tarkoituksena on, että viljelijät varautuvat satovahinkoihin vakuutusyhtiöiden tarjoamilla vakuutuksilla.

Eurooppalaiset mallit eivät toimi Suomessa

Suomessa ei nykyisellään ole tarjolla kaupallisia satovahinkovakuutuksia. MTT:n kyselyssä selvitetään, millaisen vakuutuksen viljelijät olisivat valmiit ottamaan satovahinkojen varalle.

Myyrän mukaan Suomessa toimivat vakuutusyhtiöt ovat pääsääntöisesti valmiita tarjoamaan viljelijöille satovahinkovakuutuksia. Niiden kehittely on kuitenkin niin kallista, että valtion on perusteltua olla mukana kehitystyössä.

Vaikka Euroopassa ja muuallakin maailmassa vastaavia vakuutuksia on jo käytössä, Suomessa tarvitaan kehitystyötä.

”Muulla käytössä olevat tuotteet eivät sovellu sellaisenaan Suomen oloihin.”

Nykyisin korvaukset pienelle tilajoukolle

Uuden järjestelmän oleellisin muutos nykytilanteeseen on vapaaehtoisuus.

> Korkean satotason tilat ovat käytännössä jääneet nykyisen korvausjärjestelmän ulkopuolelle.«
>
> **SAMI MYYRÄ**

Julkinen sektori osallistuu järjestelmään korvaamalla viljelijälle osan tämän maksamasta vakuutusmaksusta.

Nykyisen korvausjärjestelmän ongelmana on Myyrän mukaan se, että korvauksia maksetaan yleensä samalle, varsin pienelle tilajoukolle.

”Korkean satotason tilat ovat käytännössä jääneet sen ulkopuolelle. Niille aiheutuu harvoin niin suuria vahinkoja, että ne pääsisivät satovahinkokorvausten piiriin.”

Ennen nykyistä pinta-alatukijärjestelmää kehitetty malli ei ole myöskään kannustanut aktiivisesti ehkäisemään satovahinkoja, esimerkiksi ylläpitämällä maan kasvukuntoa.

Kyselyn saa joka kymmenes tila

MTT lähettää kyselylomakkeet viljelijöille tällä viikolla.

12-sivuinen kysely on laadittu niin, että siihen on helppo ja nopea vastata”, Myyrä lupaa.

Kyselyyn on valittu satunnaisotannalla noin kymmenen prosenttia tiloista. Otos edustaa Suomen tilajakaumaa.

JUHANI REKU

Hirvet metsiin, hevoset hautaan, märehtijät maksulliseen keräilyyn

Eläinlajien erilainen kohtelu hämmentää ja harmittaa.

MARKKU VUORIKARI

Kaadettujen hirvien suolet jäävät pääsääntöisesti metsiin. Kuvassa hirveä suolestamassa Tapani Toivonen Etelä-Lopen Eräkävijöistä.

Vaatimus kotiteurastuksen sivutuotteiden lähettämisestä ensi vuoden alusta lähtien Honkajoki Oy:n hävitettäväksi harmittaa kotieläintuottajia.

”Turhaltahan tämä tuntuu, mutta pykälät ovat pykäliä”, MTK:n kotieläinasiamies **Jukka Markkanen** toteaa.

Ensi vuoden alussa voimaan tuleva asetusmuutos kotiteurastuksen sivutuotteiden hävittämisestä koskee vain märehtijöitä ja sikoja. Hevosia ja siipikarjan kotiteurastuksen sivutuotteita saa haudata koko maassa.

Myös lähes 60 000:n vuosittain metsästettävän hirven jäänteet on sallittua jättää metsään.

Märehtijöiden ja sikojen sivutuotteita saa haudata vain syrjäisellä alueella. Märehtijöillä se on Kuhmo–Puolanka–Pudasjärvi–Ii-akselista ylöspäin. Poronhoitoalue on kokonaan syrjäistä aluetta. Sioilla keräilyalue rajoittuu Etelä- ja Länsi-Suomeen.

”Ei samoja tautiriskejä”

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran mukaan erilaisille käytännöille on selvät perusteet.

Märehtijöiden teurassivutuotteet hävitetään polttolaitoksessa eläintautiriskin vuoksi.

Riistan teurasjätteiden jättäminen metsiin perustuu siihen, että ne elävät luonnossa, joten teurasjätteetkin kuuluvat sinne.

”Kyse on tuottajien elinkeinon ja kuluttajien turvaamisesta. Hirvillä ja hevosilla ei esiinny samoja vaaralliseksi luokiteltuja eläintauteja kuin märehtijöillä. Näiden rinnastaminen ei ole järkevää”, jaostopäällikkö **Sirpa Kiviruusu** Evirasta sanoo.

Märehtijöistä alle 2 miljoonaa kiloa

Nautoja kotiteurastettiin Eviran mukaan viime vuonna noin 8 700. Niistä keräilyalueella oli 8 200.

Se, paljonko kotiteurastuksesta jää hävitettävää, vaihtelee riippuen nautojen koosta ja sivutuotteiden hyödyntämisestä joko ihmisten tai lemmikkien ravinnoksi. Mikäli kaikki käytetään hyödyksi, asetusta ei sovelleta.

Mikäli jokaisesta kotiteurastetusta naudasta jäisi noin puolet eli 200 kiloa teurasjätettä, keräiltävä kokonaismäärä olisi noin 1,6 miljoonaa kiloa.

Lampaita ja vuohia kotiteurastettiin Eviran mukaan viime vuonna noin 9 700. Näistä raatokeräilyalueella oli noin 6 700.

Eläinperäinen teurasjäte

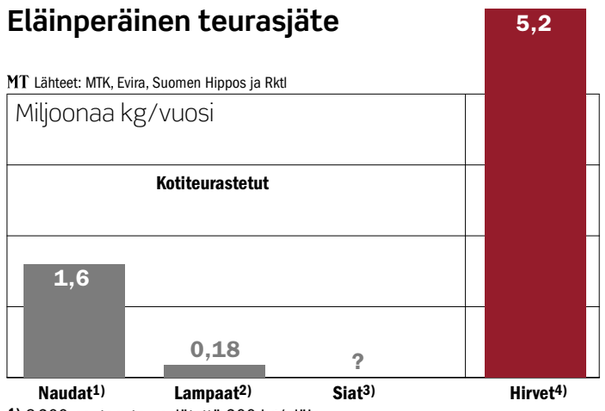

1) 8 200 nautaa, teurasjätettä 200 kg/eläin.
2) 6 700 lammasta, teurasjätettä 27 kg/eläin.
3) Ei arviota.
4) 58 500 hirveä, teurasjätettä 90 kg/eläin

Kotiteurastetuista lampaista voisi kertyä keräilyalueella enimmillään noin 180 000 kiloa sivutuotetta. Sikojen määriä ei osata arvioida.

Noin 800 000 kiloa hevosta hautaan

Suomen Hippoksen tietojen mukaan hevosia kuoli viime vuonna 3 898. Niistä runsaat 1 800 lopetettiin tai menehtyi, loput teurastettiin.

Kuolleista ja lopetetuista valtaosa on mullan alla.

Hevosia tuhkaava Mäntsälän lemmikkilehto kertoo ottavansa vastaan vuosittain noin sata hevosta, joista vain muutama haudataan. Honkajoki Oy ottaa vastaan 60–100 hevosta vuodessa.

Joitain lopetetuista hevosista käytetään lemmikkien ravinnoksi.

Aikuinen hevonen painaa keskimäärin 500 kiloa. Suomessa haudataan vuosittain noin 800 000 kiloa hevosia, jos niiden lukumäärä oletetaan 1 600:ksi.

Hirviä metsiin yli 5 miljoonaa kiloa

Muihin teurastamojen ulkopuolella teurastettuihin kotieläimiin nähden moninkertainen määrä teurasjätettä syntyy hirvistä.

Niitä kaadettiin Suomen riistakeskuksen mukaan viime vuonna runsaat 58 000. Näistä runsaat 31 100 oli aikuisia ja 27 300 vasaa.

Aikuisesta hirvestä saadaan keskimäärin 160 kiloa lihaa, kertoo tutkija **Tuire Nygrén** Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta (Rktl). Teuraspainon osuus eläimen koko ruhosta on noin 55 prosenttia.

Suurin osa lopusta on sivutuotteita, jotka jätetään metsään.

Vuosittainen määrä on aikuisten hirvien osalta yhteensä noin neljä miljoonaa kiloa. Kun mukaan otetaan vasat, teurasjätteiden määrä nousee noin 5,2 miljoonaan kiloon.

Määrä on yli kolme miljoonaa kiloa enemmän kuin nautojen, vuohien ja lampaiden teurasjätteet yhteensä.

Lain pohjana erilaiset maat

Vaatimus sivutuotteiden hävittämiseen tulee suoraan EU:n lainsäädännöstä, eläinlääkintöylitarkastaja **Kirsti Huovinen** maa- ja metsätalousministeriöstä toteaa.

Hän myöntää, että kriteerit on luotu Suomeen verrattuna varsin erilaisten maiden näkökulmasta. ”Maiden, joissa kotieläintuotanto on intensiivisempää, eikä hirviä ole.”

Osassa maita kotiteurastusta tai sivutuotteiden hautaamista ei sallita lainkaan.

Metsästäjien onni lienee, että hirviä on harvassa EU-maassa, eikä niihin siksi ole kiinnitetty juuri huomiota.

Hevosen erityisasema on Huovisen mukaan puhtaasti politiikkaa. ”Hevoset koetaan lemmikeiksi, vaikka ne eivät sitä ole.”

TERHI TORIKKA

Honkajoella hatara tieto määristä

Hinnasto noudattaa raatojen keräilyä

Kotiteurastuksen sivutuotteita ensi vuoden alusta lähtien keräilevä Honkajoki Oy odottaa tulevaa varsin hataran tiedon varassa.

”Ei ole mitään käsitystä, paljonko sivutuotteita tulee kerättäväksi”, toimitusjohtaja **Kari Valkosalo** toteaa.

Valkosalon mukaan kalustotarpeen arvioiminen on hyvin hankalaa. ”Minimistä lähdetään ja seurataan tilannetta.”

Nautojen ja lampaiden osalta käytettävissä on vanhoja rekisteritietoja kotiteurastusten määristä, mutta ne eivät välttämättä kerro sivutuotteiden määrästä mitään. Tilat saattavat hyödyntää sivutuotteita mahdollisimman pitkälle itse.

Suurin arvoitus ovat siat.

”Niiden kotiteurastusten määriä ei kukaan ole osannut arvioida.”

Selvää on, että Honkajoki pystyy kotiteurasjätteiden keräilyn järjestämään.

Nykyisille asiakkaille postitetaan ohjeet kotiteurastusjätteiden säilytyksestä ja pakkaamisesta joulukuussa, Valkosalo kertoo.

Hinnasto on muotoiltu yhteistyössä MTK:n kanssa.

Yhden naudan teurassivutuotteiden nouto maksaa raatokeräilyn yhteydessä 50,43 euroa. Erikseen haettuna hinta on 110,34 euroa.

Lampaiden ja vuohien teurassivuotteista ei peritä lisähintaa, mikäli keräily tapahtuu raatokeräilyn yhteydessä. Erillinen nouto maksaa 37,07 euroa.

Sian kotiteurastuksen sivutuotteiden nouto maksaa 73,93 euroa.

Hinnat vastaavat raatokeräilyn yksikköhintoja.

MTK:n kotieläinasiamies **Jukka Markkanen** on tyytyväinen, että keräilylle on saatu selkeä hinta.

”Kallishan se on, mutta ei hirvittävä sentään.”

Markkanen kehottaa tuottajia tutustumaan Honkajoen toimivaan noutotilaukseen verkossa. ”Se helpottaa keräilyn tilaamista.”

TERHI TORIKKA

Sivutuotteet erilleen

Eviran ohjeen mukaan kotiteurastuksen sivutuotteet voi säilyttää ennen noutoa raatokylmiössä tai pakastettuna paperisäkissä tai pahvilaatikossa.

Märehtijöiden teurassivutuotteet on tärkeää säilyttää erillään raadoista keräilyn ja TSE-seurannan vuoksi. Sikojen teurassivutuotteet voi säilyttää raatojen kanssa.

Vuotia ja nahkoja ei tarvitse toimittaa raatokeräilyyn. Ne voi haudata, ottaa omaan käyttöön tai myydä esimerkiksi muokkaamoon. Ruuansulatuskanavan sisällön taas saa levittää maahan koko Suomessa.

Kuolleena syntyneiden tuotantoeläinten hautaus on annettuja säädöksiä noudattaen sallittu koko maassa.

TERHI TORIKKA

Ekinokokki riskinä itärajan hirvissä

Hirvien jäänteistä osa peitellään metsiin, osaa ei.

”Toiminta on varmaan aika kirjavaa”, tutkija **Tuire Nygrén** Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta arvioi.

Hän ei näe hirven teurasjätteiden metsään jättämistä ongelmana. Itä-Suomessa siihen kuitenkin liittyy riski.

”Aivan itärajan pinnassa on viime vuosina todettu hirvillä muutama ekinokokki-tapaus. Siitä syystä teurasjätteiden huolellinen hävittäminen olisi tärkeää.”

Ekinokokki-loinen voi tarttua lähinnä teurasjätteitä syöviin koiriin ja koirapetoihin.

”Huoli ei ole vielä iso, mutta uhka se on, ja asia vaatisi järjestelmällistä neuvontaa. Ekinokokki on viheliäinen, jos se pääsee leviämään.”

Poltto tai hautaus

Tautiriskin vuoksi hirvien teurasjätteet pitäisi itärajan tuntumassa joko polttaa tai haudata syvälle.

Koirille annettavat sisäelimet pitäisi keittää. Suurin tartuntavaara on maksoissa ja keuhkoissa.

TERHI TORIKKA

UUTISTAUSTA

Euroopan katoava vetovoima

Euroopan unioni on osoittautunut heikommaksi kuin uskoimme, eikä sitä pidä peitellä.

Lissabonin sopimuksen solidaarisuuslauseke on tyhjä fraasi, joka ei takaa jäsenmaille mitään turvaa.

Tätä on turha ihmetellä, sillä useimmat EU:n jäsenmaat ovat varmistaneet turvallisuutensa muuta kautta. Paria vapaamatkustajaa varten ei EU koskaan rakenna mitään todellista sotilaallista suorituskykyä.

EU on uskottua heikompi myös sisäisesti. Erityisesti nyt, kun sen kohtaamat taloudelliset vaikeudet ovat alkaneet näyttää ylivoimaisilta, valtioiden suhteista on alkanut kadota liima.

Jäsenmaiden EU-politiikassa omien etujen puolustaminen korostuu yhteisten etujen kustannuksella. Suomessa tähän liittyy poliittisen opposition lyhytnäköinen mutta määrätietoinen pyrkimys heikentää EU:ta edelleen.

Missään ei EU:n poliittisen vetovoiman haihtuminen näy niin selvästi kuin EU:n itäisessä naapurustossa. On totta, että Balkanilla Jugoslavian hajoamisen tuloksena syntyneet valtiot yhä hinkuvat EU:n jäseniksi, mutta niillä ei ole vaihtoehtoa.

EU:n naapuruuspolitiikan kuudella kohdemaalla, jotka ovat Ukraina, Georgia, Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä ja Moldova on selkeä vaihtoehto: paikka Venäjän johtamassa, ensi vuoden alussa perustettavassa Euraasian liitossa.

Georgian sota herätti

EU uudisti naapuruuspolitiikkansa elokuun 2008 jälkeen, kun oli käynyt ilmi, että Venäjä voi käyttää väkivaltaa naapureitaan vastaan.

EU:n ja Venäjän väliin jääneet maat näkevät EU:n vastapainona, joka ehkäisee Venäjän pyrkimykset palauttaa ylivaltansa tällä alueella.

Ne tavoittelevat EU:n tukea, kun ne neuvottelevat kahdenkeskisistä riidoistaan Venäjän kanssa.

EU:n tavoitteet ovat kuitenkin toiset. Se tarjoaa naapuruusmaille assosiaatiosopimuksia, joiden osana on laaja vapaakauppasopimus.

Ukrainan kanssa on sopimus valmis, vaikka se nyttemmin on pantu jäihin, ja muiden kanssa neuvotteluja käydään – vain avoimeksi diktatuuriksi äitynyt Valko-Venäjä on toistaiseksi tiputettu kelkasta.

Tavoitteena on saada sopimukset valmiiksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Se tuskin onnistuu.

Ongelmana ei ole vain se, että EU ja sen naapurimaat painottavat eri asioita – kohdemaat geopolitiikkaa ja turvallisuutta, EU taloudellista kanssakäymistä ja lainsäädännön harmonisointia, jonka ytimenä on kumppanien selkeä sitoutuminen demokratiaan, mielipidevapautta ja oikeusvaltiota edistäviin uudistuksiin.

Tässä EU on törmännyt etujen ja arvojen väliseen ristiriitaan: se haluaa kumppanien kanssa taloudellisia sopimuksia, mutta on asettanut niiden solmimiselle poliittiset ehdot, joita nämä eivät täytä.

Venäjän armoille?

Jos EU kääntää näille maille selkänsä, ne jäävät Venäjän armoille. Sitä ne itse eivät halua, sillä yhteistyö EU:n kanssa avaa niille joka tapauksessa näköalan kestävämmästä talouskehityksestä ja laajemmasta itsemääräämisoikeudesta kuin ne järjestelyt, joita Venäjä tarjoaa.

Täsmälleen saman ristiriidan kanssa tuskaili myös Naton pääsihteeri äskettäisellä Suomen vierailullaan.

Hiljan julkaistussa erinomaisessa raportissaan ”A rocky road towards Europe” Ulkopoliittisen instituutin tutkija **Kristi Raik** käy yksityiskohtaisesti läpi EU:n naapuruuspolitiikan puutteet ja ristiriitaisuudet.

Yllä jo todettujen ongelmien ohella hän tuo esiin sen, etteivät EU:n puheet ja teot aina käy yksiin. Vielä isompi ongelma on se, ettei EU aina puhu totta siitä, miten neuvotteluja käydään.

Esimerkkinä on toukokuussa julkaistun vuosiraportin toteamus, jonka mukaan ”EU:n parhaat edut ovat tarjolla vain niille kumppanuusmaille, jotka ovat valmiit poliittisiin uudistuksiin ja jotka kunnioittavat ihmisoikeuksia, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja muita yhteisiä arvoja”.

Tämä ei pidä paikkaansa: EU:n edut ovat tarjolla ja sopimusneuvotteluja käydään kaikkien muiden paitsi Valko-Venäjän kanssa.

Se voi olla viisasta politiikkaa, mutta sitä ei pidä tehdä jäsenmaiden selän takana tai niiden yleistä mielipidettä harhaan johtaen.

JARMO MÄKELÄ
on Yleisradion ulkomaantoimittaja.

Itsenäisyyspäivästä johtuen 7.12. lehteen ilmoitukset poikkeuksellisesti tiistaina 4.12. klo 16 mennessä

Puh. 020 413 2321
ilmoitus@maaseuduntulevaisuus.fi